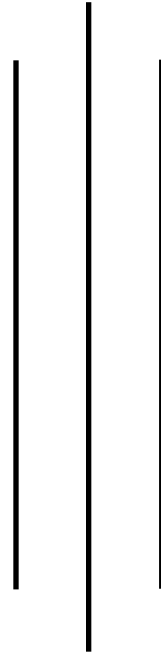

तमानखोला गाउँपालिकाको दोस्रो गाउँसभाको प्रथम अधिवेशनबाट
पारित भएको
आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट बक्तव्य

तमानखोला गाउँपालिका
बोझादोभान, बागलुङ
२०७९

सम्मानित सभाका
सभाध्यक्ष महोदय,
सभाका सदस्यज्यूहरु

- १। गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा, आधुनिक प्रविधिमैत्री शिक्षा, आधुनिक र व्यावसायिक कृषि तथा उद्यमशिलाता प्रवर्द्धनको माध्यमबाट जनताको सामाजिक र आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने जसको लागि पुर्वाधार निर्माणमा जोड दिइ विकास कार्यलाई अगाडी बढाउने दृढ विश्वासका साथ तमानखोला गाउँपालिकाको तर्फबाट म यस गाउँसभा समक्ष आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु ।
- २। बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नुभन्दा अगाडी संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था स्थापना र सस्थागत गर्दा साहादत प्राप्त गर्नुहुने सम्मानित प्रथम शहिद स्व.क्या. लखन थापा लगाएत सबै परिवर्तनमा ज्यान गुमाउने शहिदहरु प्रति सम्मान तथा भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । नेपाल र नेपाली जनताको सर्वभौमसत्ता सम्पन्न गराउन र समाज परिवर्तनमा अग्रणी नेतृत्वदायी भूमिका निभाउनुभएका शिखर पुरुष वि.पि. कोइराला, गणेशमान सिंह, पुष्पलाल श्रेष्ठ र नेपालको संविधान निर्माण गर्न र जारी गर्न सफल नेता शुसिल कोइराला प्रति आदर पूर्वक सम्मानका साथ स्मरण गर्न चाहन्छु। नेपालको राजनितिक स्वतन्त्रता, लोकतन्त्र र परिवर्तनको क्रममा विभिन्न जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष र जनयुद्धमा वलिदानी, ज्यान गुमाएकाहरु प्रति सम्मान तथा स्मरण गर्न चाहन्छु, वेपत्ता परिवार, पिडित नागरिक प्रति गहिरो सम्मान व्यक्त गर्दछु। साथै सशस्त्र द्वन्दको समयमा सरकार पक्षबाट मारिएका तमानखोला गा.पा. वडा नं. ३ तमानका दुर्गा बहादुर बुढा, प्रेम बहादुर घर्ति, ओमकार बुढा र तमानखोला गा.पा. वडा नं. २ का गंगा बहादुर पुन प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु । तमानखोला गाउँपालिकाभिन्न विभिन्न समयमा आएका विपद्का कारण ज्यान गुमाउने सम्पूर्ण व्यक्तिहरुप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु।
- ३। विश्वव्यापी रूपमा देखा परेको कोभिड-१९ को असर हालसम्म पनि केहि हदसम्म कायम नै छ । महामारीको चपेटामा परेर यस गाउँपालिकाका पनि ३ जना नागरिकहरुले ज्यान गुमाइसकेका छन् । यस महामारीका कारण ज्यान गुमाएका सबै नागरिकहरुप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु । यसका साथै कोरोना महामारीका विरुद्ध अग्रपडितमा रही सेवारत सबै स्वास्थ्यकर्मी तथा यस अभियानमा खटीएका जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सुरक्षाकर्मी, स्वयंसेवक, स्वास्थ्य सुरक्षासँग सम्बन्धित स्वास्थ्य सामग्री तथा मानवीय सहयोग गर्ने सहयोगी संघ संस्था र नागरिकहरुप्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।
- ४। यो बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य प्रणाली, संविधानमा उल्लेखित राज्यका निर्देशित सिद्धान्त तथा नीतिहरु, नेपाल सरकार, गण्डकी

प्रदेश सरकार र तमानखोला गाउँपालिकाका कानून, दिगो विकासका लक्ष्य, गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र गाउँ कार्यपालिकाको सर्वसम्मतिको निर्णयलाई आधार मानेको छु ।

- ५। आगामी आर्थिक वर्षको व्ययको अनुमान गर्दा आर्थिक मितव्ययिता, कार्यान्वयन योग्यता, विकासको आवश्यकता, नागरिकको अपेक्षालाई प्राथमिकता दिएकी छु । यो बजेट तर्जुमा गर्दा स्थानीय स्रोत र साधनको परिचालन गरी शिक्षा, स्वास्थ्य र उत्पादन तथा रोजगारी अभिवृद्धी गर्ने योजना र कार्यक्रममा केन्द्रित भएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय

सभाका सदस्यज्यूहरू

अब म चालु आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को आय व्ययको यथार्थ स्थिति तथा उपलब्धीहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- ६। यस पालिकाको चालु आ.ब.को जेठ मसान्तसम्मको प्रगति विवरण छुट्टै तयार गरी पेश गरेको छु । चालु आ.ब.को जेठ मसान्त सम्म विभिन्न स्रोतहरूबाट कुल रु. २५ करोड ८० लाख ०५ हजार ५३ र पैसा ६४ मात्र प्राप्त भएको छ । जेठ मसान्त सम्मको अवधिमा कुल विनियोजनको ६० प्रतिशत बजेट खर्च भएको छ । वित्तिय प्रगति कम भए पनि अधिकांश योजनाहरू सम्झौता भई काम भैरहेको र चालुतर्फका क्षेत्रगत कार्यक्रमहरूपनि अधिकांश सम्पन्न भै भुक्तानीको क्रममा रहेको हुँदा भौतिक प्रगतिको अवस्था सन्तोषजनक रहेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय

सभाका सदस्यज्यूहरू

- ७। अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेटका सोच, लक्ष्य, उद्देश्य तथा र अपेक्षित उपलब्धिहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

क० सोच: सुखी र समान: समुन्नत तमान

ख० लक्ष्य: स्रोत साधनको परिचालन एवम् समन्यायिक वितरणद्वारा जनताको सामाजिक, आर्थिकस्तरमा वृद्धि गर्दै सुखी, समतामुलक र सुशासनयुक्त समुन्नत तमानखोला गाउँपालिका निर्माण गर्ने ।

ग० उद्देश्यहरू:

- १ महामारीको रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्नु र आफ्नो पालिकभित्रका नागरिकहरूलाई सहज र शुलभ स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउनु ।
- २ गुणस्तरिय शिक्षाका लागि शिक्षण संस्थाहरूको आधुनिकीकरण भौतिक पुर्वाधार र सुविधाको सवलिकरण गर्ने ।
- ३ आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछि परेका वर्गको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।

- ४ सबै नागरिकलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराई स्वास्थ्य र पोषण सम्बन्धी सचेतना उपलब्ध गराउने ।
- ५ गाउँपालिकामा ५ शैयाको अस्पताल निर्माण गर्ने र पालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूको स्तरोन्नती गर्ने ।
- ६ कृषि तथा पशुपालनको व्यावसायिकतामा जोड दिई उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने ।
- ७ लक्षित समूहलाई सामाजिक सुरक्षा र संरक्षणको छातामा ल्याउनु ।
- ८ सडकको निर्माण, मर्मत र स्तरोन्नती गरी यातायातको सहज पहुँच पुऱ्याउनु ।
- ९ सेवाप्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाउँदै सेवा प्रवाहको गुणस्तर अभिवृद्धी गर्नु ।

घ० अपेक्षित उपलब्धिहरू

- १ प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट महामारीको असर न्यून गर्दै आय तथा रोजगारीको अवसर सृजना हुनेछ, आर्थिक-सामाजिक क्षेत्र थप गतिशील हुनेछ, पारस्परिक सम्मान र अवसरसहित सामाजिक न्याय कायम हुनेछ, "सुखी र समान: समुन्नत तमान" को गाउँपालिकाको दिर्घकालिन सोच पूरा गर्न योगदान पुग्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय

सभाका सदस्यज्यूहरू

अब म आ.ब. २०७९/०८० को क्षेत्रगत बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

स्वास्थ्य

- ८। महामारीको रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्नु र आफ्नो पालिकाभित्रका नागरिकहरूलाई सहज र शुलभ स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउन गाउँपालिकाको दायित्वलाई मनन गर्दै समग्र स्वास्थ्य प्रणालीमा सूधार ल्याउनको लागि स्वास्थ्य तर्फ कुल रु. १ करोड २७ लाख ७२ हजार २ सय विनियोजन गरेको छु ।
- ९। . संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको सहकार्य तथा समन्वयमा तमानखोला गाउँपालिका अन्तर्गत बोझादोभान स्वास्थ्य चौकीमा संचालित कोभिड-१९ अस्पताललाई आधारभुत अस्पतालको रूपमा निरन्तरता दिन तथा व्यवस्थित गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- १०।. संघीय तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी तमानखोला गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकको स्वास्थ्य सुरक्षालाई मध्येनजर गर्दै यथाशीघ्र कोभिड-१९ विरुद्धको खोपको सम्पूर्ण मात्रा लगाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाउनेछु ।
- ११।. अत्यावश्यक औषधी खरिद तथा वितरणका लागि रु. १६ लाख विनियोजन गरेको छु ।

- १२। स्वास्थ्य चौकीहरूमा फार्मसी सेवा सञ्चालन गरी अत्यावश्यक औषधीहरूको सहज उपलब्धतालाई सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यका साथ "अध्यक्ष फार्मसी कार्यक्रम" अन्तर्गत बोझादोभान स्वास्थ्य चौकीमा फार्मसी सेवा संचालनलाई निरन्तरता दिनका लागि रु.५४८००० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- १३। "गर्भवतीसँग उपाध्यक्ष पोषण कार्यक्रम" का निम्ती आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
- १४। प्रदेश तथा संघीय सरकारसँगको साझेदारीमा शिशु, बालबालिका, किशोरी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र गर्भवतीको पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउन "बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम"को निरन्तरताका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
- १५। नसर्ने रोगको प्रकोपको न्यूनिकरणका लागि स्वास्थ्य प्रवर्द्धनात्मक सेवामा विशेष जोड दिइनेछ साथै यसको लागि निदानात्मक र उपचारात्मक सेवालार्ई विस्तारका लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- १६। पूर्ण खोप सुनिश्चितता गाउँपालिकाको अवस्थालार्ई कायम गर्दै हरेक वडाहरूमा खोपको अवस्थाको नियमित अनुगमन तथा समिक्षा साथै वैशाख महिना र वैशाख २४ गतेलार्ई पूर्ण खोप दिवस मनाउनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- १७। सुत्केरी महिलालार्ई स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी भएवापत रु. १००० प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्थालार्ई निरन्तरता दिनका लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- १८। महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरूलार्ई स्वास्थ्यका सम्पूर्ण कार्यक्रमहरूमा स्वास्थ्य संस्था र समुदायको काम साथै जनचेतना फैलाउने कार्यमा उत्प्रेरित गर्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराउने प्रोत्साहन भत्तामा रु १००० थप गर्नका लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- १९। "स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रम" लार्ई थप प्रभावकारी बनाउन र स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमलार्ई सबैको पहुँचमा पुऱ्याउनको निम्ति गरिव तथा विपन्न परिवारको निःशुल्क स्वास्थ्य वीमा गरिदिनको लागि आजश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २०। विद्यालयहरूमा किशोर किशोरीहरूका लागि यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य साथै बाल तथा छिटो विवाहका कारण हुने असरहरूबारे सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २१। कुनै पनि विषयमा स्नातक वा सोभन्दा माथि अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीलार्ई यस पालिका भित्र अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्न प्रोत्साहन स्वरुप "तमानखोला गाउँपालिका अध्यक्ष फिलोसिप कार्यक्रम" संचालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

शिक्षा युवा तथा खेलकुद

- २२। सामाजिक विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहेको शिक्षाको विकास तथा प्रोत्साहनको लागि कुल रु. २ करोड ५२ लाख १६ हजार विनियोजन गरेको छु

- २३।. "विद्यार्थी प्रतिभा पहिचान खोजी र सम्मान" भन्ने मूल सिद्धान्तका साथ सुरुवात गरिएको गाउँपालिका अध्यक्ष कपलाई निरन्तरता दिनका लागि रु.२ लाख विनियोजन गरेको छु । यसैवर्ष देखि प्राथमिक तहका विद्यार्थीहरूका लागि सञ्चालन गरिने उपाध्यक्ष कपला लागि रु. २ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- २४। स्थानीय रुपमा नै दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने उद्देश्यका साथ तमानखोला गाउँपालिकाभित्रका विद्यार्थीका लागि १ जनाको लागि एम.बि.बि.एस. अध्ययनमा पूर्ण छात्रवृत्ति र बि.ई. सिभिल ईन्जिनियरिङ पढ्ने एक जनालाई वार्षिक रु. १ लाख छात्रवृत्ति प्रदान गर्न गरिब तथा जेहेन्दार छात्रवृत्ति कोषमा आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
- २५। विद्यार्थीहरूमा उद्यमशीलता तथा व्यवसायिकता गर्ने उद्देश्यका साथ कक्षा ९ र १० का विद्यार्थीहरूलाई दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि विउँपुजी स्वरुप उपलब्ध गराउन रु. ८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- २६। "तमानखोला संस्कृति र सम्पदा हाम्रो सान हाम्रो पहिचान" भन्ने वाक्यलाई आत्मसाथ गर्दै गाउँपालिकाका संस्कृति, सम्पदा र ऐतिहासिक स्थललाई यत्रतत्र सर्वत्र परिचित गराई स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरमा चिनाउन तयार गरिएको गाउँपालिका गानको भिडियो छायांकन गरिनेछ जसको लागि रु. १ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
- २७। आधारभुत तथा माध्यामिक निशुल्क परिक्षा सञ्चालन, अन्तर विद्यालय केन्द्राध्यक्ष, उत्कृष्ट विद्यालय, उत्कृष्ट विषय शिक्षक, उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइ आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २८। एक विद्यालय एक पुस्तकालय निर्माण गर्ने उद्देश्यका साथ सञ्चालन गरिएको "अध्यक्ष पुस्तकालय कार्यक्रम" अन्तर्गत यस वर्ष श्री जनजागृति मा.बि. बोझादोभानमा पुस्तकालय स्थापनाका लागि रु. २ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- २९। "स्वास्थ्यका लागि खेलकुद राष्ट्रका लागि खेलकुद" भन्ने नाराका साथ सञ्चालन गरिने राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगितालाई थप व्यवस्थित बनाई सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक थप बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- ३०। बालबालिका तथा किशोर किशोरीहरूलाई शारिरीक तथा मानसिक रुपमा स्वस्थ बनाईराख्न माध्यामिक तहका विद्यार्थीहरूका लागि योग तथा मनोपारामर्श कार्यक्रम संचालन गर्न रु. १ लाख विनियोजन गरेको छु ।

- ३१। "प्रविधियुक्त शिक्षा, बालमैत्री शिक्षा, गुणस्तरिय शिक्षा, विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार तमानखोला" भन्ने आदर्श वाक्यलाई आत्मसाथ गर्दै यसै आर्थिक वर्षदेखि विद्यालयलाई प्रविधियुक्त बनाउन प्रत्येक विद्यालयमा इन्टरनेटको पहुँच विस्तारका रु. ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ३२। "बालबालिकालाई झिकाऔं, टिकाऔं र सिकाऔं" भन्ने मूल वाक्यका साथ प्रारम्भिक बालविकासको अनुभव सहित कक्षा १ मा बालबालिकाको भर्ना अनिवार्य गर्न सञ्चालनमा रहेका बालविकास केन्द्रलाई निरन्तरता दिदै यसै वर्ष देखि थप २ वटा बालविकास केन्द्र स्थापना गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ३३। बेरोजगार युवाहरूलाई मागमा आधारित सीपमूलक तालिमको व्यवस्थाका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ३४। गाउँपालिकाभित्र युवा सशक्तिकरण तथा खेलकुदको क्षेत्रको विकास तथा व्यवसायिकता विकासमा टेवा पुऱ्याउनका लागि तमानखोला युवा तथा खेलकुद विकास कोषको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।

खानेपानी तथा सरसफाई:

- ३५। एक घर एक धारा कार्यक्रममा निरन्तरता दिई नेवा संस्थासँगको सहलगानीमा थासपुरी खानेपानी आयोजना संचालन गर्नका लागि गर्ने गरी कुल रु. ९ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ३६। समुदाय स्तरमा फोहोरमैला व्यवस्थापन स्थलको व्यवस्थापन र व्यवस्थित प्रयोगको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

समावेशीकरण गरिबी निवारण तथा कला संस्कृति:

- ३७। सामाजिक-आर्थिक रूपले पछाडी परेका वर्गको सशक्तिकरण र मुलप्रवाहिकरण तथा समाजमा रहेका कुरिथी, कुप्रथा, विभेद र घरेलु हिंसाको अन्त्य गरि समतामूलक सामाजिक न्याय र समानता कायम गर्नुका साथै गाउँपलिकाको भाषा तथा संस्कृतिको संरक्षण तथा विकासको लागि यस शीर्षकमा रु. ५० लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
- ३८। महिला, दलित, जनजाती, अपाङ्ग बालबालिका लगायत लक्षित वर्गको सशक्तिकरण का लागि क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ३९। तमानखोला गाउँपालिका भित्रको स्थानीय भाषा तथा संस्कृतिको संरक्षण र विकासका लागि सचेतना तथा खोजमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

४०. तमानखोला गाउँपालिका भित्र रहेका अनाथ तथा असहाय बालबालिकाको पालनपोषण तथा निशुल्क शिक्षादिकाको लागि तमान गाउँमा संचालित बालगृहलाई थप व्यवस्थित गर्न तमानखोला विकास कोषबाट खर्च गर्ने गरी रु. ७ लाख विनियोजन गरेको छु ।
४१. संघीय सरकारको कार्यक्रममा छुट भएका तमानखोला गाउँपालिकाका जनताहरूको खरको छाना विस्थापित गरि तमानखोला गाउँपालिकालाई खरको छानामुक्त पालिका बनाउन सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमको लागि रु. ६ लाख विनियोजन गरेको छु ।
४२. विपन्न नागरिक औषधी उपचार सहायतालाई निरन्तरता दिनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४३. भूमी सम्बन्धि समस्या समाधान आयोगसँगको सहकार्यमा यस गाउँपालिका भित्र रहेका भूमीहिन तथा अव्यवस्थित बसोवासीहरूको उचित व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

कृषि तथा सहकारी

४४. देशकै मुख्य पेशाको रूपमा रहेको कृषि यस गाउँपालिकाका नागरिकको पनि मुख्य पेशाको रूपमा रहेको छ । त्यसैले समग्रा गाउँपालिकाको आर्थिक विकासको लागि कृषिमा आधुनिकरण र व्यावसायिकरण गरि उत्पादकत्व बृद्धि गर्न जरुरी छ । त्यसैले कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रमा आधुनिककरण र व्यावसायिकरण प्रवर्द्धन गर्नका लागि कुल रु. ६२ लाख ६० हजार विनियोजन गरेको छु ।
४५. कृषिमा यान्त्रिकरण प्रवर्द्धनका लागि आधुनिक कृषि यन्त्रहरूको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्न अनुदानको कार्यक्रम संचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४६. बालि विकास कार्यक्रम मार्फत उन्नत जातको खेतीको विकासको लागि उन्नत बीउ, बिरुवा वितरण र व्यावसायिक खेती सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
४७. रासायनिक मल तथा रासायनिक विषादीको प्रयोगमा कमी ल्याई प्राङ्गारिक खेतीलाई प्रवर्द्धन गर्नका लागि कृषकहरूलाई मलखाद व्यवस्थापन तथा जैविक विषादीको प्रयोग सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४८. विभिन्न अन्नवाली र नगदेवालीको सामुहिक तथा सहकारी खेतीमा जोड दिनका लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा पकेट तथा जोनका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

- ४९। भू-बनोट र संभाव्यताका आधारमा फलफुल खेतीको विकासका लागि स्याउ, ओखर, किवी, कागती को विरुवा वितरण र फलफुल खेती सम्बन्धी तालिम सञ्चालनका कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखेको छु ।
- ५०। गाउँपालिका अध्यक्ष उत्कृष्ट कृषक पुरस्कारका लागि रु.५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
- ५१। व्यावसायिक पशुपालन प्रवर्द्धनका लागि पशु नस्ल सुधार कार्यक्रम, भेडाबाखा पालन सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम, घुम्ती भेडा/बाखापालक कृषकहरूका लागि पाल तथा सोलार सेट वितरण, व्यावसायिक कुखुरा पालनको लागि खोर सुधार कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ५२। पशु स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत पशु उपचार तथा औषधी खरिद् तथा वितरण, खोप खरिद् र पशु स्वास्थ्य शिविरका लागि रु. १० लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
- ५३। सहकारी संस्थाको दर्ता, नविकरण, नियमन, अनुगमन तथा संस्थागत क्षमता विकास गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । सहकारी सदस्यहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि सहकारी शिक्षा तालिम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

पर्यटन:

- ५४। तमानखोला गाउँपालिका भित्र रहेका ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय महत्वका क्षेत्रहरूको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गरी पर्यटन क्षेत्रको रूपमा विकास गर्नको लागि बराहताल संरक्षण, सोले सहिदपार्क निर्माणको कामलाई प्राथमिकता दिएको छु ।
- ५५। पर्यटन पदमार्गको लागि सूचनाबोर्ड निर्माण तथा बाटो निर्देशक सूचकको व्यवस्था, पर्यटकीय ठाउँहरूको प्रचारप्रसारका लागि पर्यटन गोष्ठी सञ्चालन गर्न साथै प्रत्येक वडामा होमस्टे निर्माण तथा व्यवस्थापन अनुदानको कार्यक्रमको सुरुवातको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

घरेलु तथा लघुउद्यम:

- ५६। घरेलु तथा लघुउद्यम प्रवर्द्धनका लागि युवा तथा महिलाका लागि व्यावसायिक सीप विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ५७। युवा तथा लक्षित वर्गहरूको लागि संघ र प्रदेशसँगको सहकार्यमा उद्यमशीलता विकास तथा स्वरोजगारी सिर्जना गर्ने कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट छुट्टाएको छु
- ५८। युवा, महिला तथा कोभिड-१९ का कारण रोजगार गुमाएकाहरूका लागि व्यावसायिक तथा उद्यम सहूलियत ऋण व्यवस्थापन गर्न रु. ७ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सडक, पुल तथा पूर्वाधार निर्माण:

- ५९।. गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण सडकहरूलाई मर्मत तथा स्तरोन्नती गरी बाह्रै महिना संचालन गर्न मर्मत संभार कोषमा रु. ६५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ६०।. गाउँपालिका भित्रका आवश्यक र सम्भाव्य सबै स्थानमा झोलुङ्गे पुल निर्माण गर्न आवश्यक स्रोतको व्यवस्था गरेको छु ।
- ६१।. वस्तिबाट वडा तथा गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने अधुरा सडकहरूलाई पुरा गर्न तथा भइरहेका सडकहरूको स्तरोन्नती गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ६२।. संघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वय र सहकार्यमा गाउँपालिका भित्रका मोटरेबल पुल निर्माण गर्न आवश्यक स्थानमा पुल निर्माणको संभाव्यता अध्ययन र विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि निर्माण गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

भवन तथा वस्ती विकास

- ६३।. गाउँपालिकाभित्रको प्रशासनिक कामलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनको निम्ति गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन र वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माणलाई निरन्तरता दिन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ६४।. सामुदायिक भवनहरूलाई व्यवस्थित गर्न तथा आवश्यक स्थानमा नया भवनहरू निर्माण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ६५।. स्वास्थ्य तथा शिक्षाका पूर्वाधारहरूलाई थप व्यवस्थित गर्न स्वास्थ्य संस्थाहरू र विद्यालयका भवन निर्माणको कामलाई निरन्तरता दिई आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

उर्जा

- ६६।. गाउँपालिका भित्र भएका काठका पोललाई विस्थापित गर्ने कार्यलाई विशेष प्राथमिकतामा राखेको छु ।
- ६७।. संघ र प्रदेशसँगको समन्वयमा गाउँपालिका भित्रका लघु जलविद्युत आयोजनाको मर्मत र स्तरोन्नती गरि थप व्यवस्थित र भरपर्दो बनाउनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वन वातावरण र विपद् व्यवस्थापन

- ६८।. विपद् व्यवस्थापनका लागि विपद् व्यवस्थापन कोषबाट खर्च गर्ने गरि रु. ३० लाख विनियोजन गरेको छु ।

- ६९। नदि किनार र जोखिममा रहेका वस्तिहरूको संरक्षणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु
- ७०। वन डिभिजनसँगको सहकार्यमा सार्वजनिक खालि जग्गा, पाखा तथा सडक किनारामा वृक्षारोपण गर्न रु. १ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ७१। गाउँपालिका भित्र रहेका जडिबुटीहरूको पहिचान, संरक्षण र उपयोग गरि आन्तरिक आय अभिवृद्धिका लागि जडिबुटी पार्क निर्माणका लागि रु. ५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ७२। विपद् व्यवस्थापनमा आवश्यक उद्धार तथा राहत सामग्रीको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

संस्थागत सेवा प्रवाह र सुशासन

- ७३। गाउँपालिकाको सेवालार्इ थप पारदर्शी र सेवाग्राहिमैत्री बनाउन गाउँपालिकामा डिजिटल नागरिक वडापत्र र वडा कार्यालयहरूमा नागरिक वडापत्र तथा सुझाव पेटिकाको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ७४। न्यायीक समितिको कार्यसम्पादनलार्इ थप सुदृढीकरण गर्न र प्रत्येक वडामा स्थापना भएका मेलमिलाप केन्द्रलार्इ थप क्रियाशील बनाउनका लागि आवश्यक बजेट छुट्टाएको छु ।
- ७५। गाउँपालिकाले गरेका हरेक क्रियाकलापको बारेमा समयमै सूचना तथा जानकारी दिन रेडियो कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- ७६। पालिकाका योजना तथा कार्यक्रमको बारेमा जनताको गुनासो संवोधन गर्न सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका निम्ति रु ३ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ७७। सेवा प्रावहलार्इ थप प्रभावकारी बनाउन तथा सुशासन प्रवर्द्धन गर्न अन्तरपालिका अनुभव आदान प्रदान तथा अवलोकनको लागि आवश्यक बजेट छुट्टाएको छु ।
- ७८। नेपाल सरकारसँग एकरूपता हुने गरी गाउँपालिका तथा पालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्था र वडा कार्यालय, विद्यालयहरूमा कार्यरत सम्पूर्ण करार स्वास्थ्यकर्मी, प्राविधिक कर्मचारी, शिक्षक, बालविकास सहजकर्ता तथा कार्यालय सहयोगीहरूको तलबमानमा २०७९ साउन १ गतेदेखि लागु हुने गरी रु. १ हजार ५ सय वृद्धि गरेको छु ।
- ७९। कर्मचारी कल्याण कोषको लागि रु. ८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ८०। कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी सेवा प्रवाहलार्इ छिटो, छरितो र प्रविधिमैत्री बनाउन समयानुकु क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८१। सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो, मितव्ययी, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाई गाउँपालिकालाई डिजिटल पालिकाको रूपमा विकास गर्न विद्युतीय सुशासन योजना तयार गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छ ।

सभामुख महोदय

सभाका सदस्य ज्यूहरु

अब म क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन र स्रोत अनुमान प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

८२। आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न जम्मा रु. ३२ करोड २४ लाख ४८ हजार २ सय खर्च हुने अनुमान गरेको छ ।

८३। आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोतमध्ये नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. ७ करोड ३७ लाख, राजश्व बाँडफाडबाट प्राप्त हुने रु. ६ करोड ८४ लाख ५१ हजार, रोयल्टी रु. ५४ हजार ९ सय १०, संघीय सशर्त अनुदान रु. ११ करोड ५८ लाख, समपुरक अनुदान १ करोड ४५ लाख, विशेष अनुदान १ करोड ५० लाख, यसैगरी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानिकरण अनुदान ७२ लाख २९ हजार, प्रदेश सरकारको राजश्व बाडफाडबाट प्राप्त हुने रु. २५ लाख ७० हजार, समपुरक अनुदान रु. ५० लाख र विशेष अनुदान रु.५० लाख, पालिकाको आन्तरीक राजश्वबाट रु.३० लाख बेहोर्दा रु.१ करोड २१ लाख ४३ हजार २ सय ९० न्यून हुनेछ । उक्त न्यून बजेट पूर्ति गर्न चालु आर्थिक वर्षको असार मसान्तसम्म खर्च भई बाँकी रहने अनुमानित नगद मौज्जात रु.१ करोड २१ लाख ४३ हजार २ सय बाट उपयोग गरिनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु

अब म आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को राजश्वको नीति प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

८४। गाउँपालिकाको क्षेत्राधिकारभित्रका करका आधार फराकिलो पाउँदा आन्तरिक राजश्व बृद्धि गर्न कर तथा गैरकर राजश्वको अधिकतम परिचालन गर्ने नीतिलाई अबलम्बन गरेको छ ।

८५। कर तथा गैरकर राजश्व संकलनलाई प्रभावकारी बनाउन कानुनी, संस्थागत सुधार तथा राजश्व प्रशासनमा कार्यरत जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।

८६। गाउँपालिका भित्रका सबै व्यावार व्यवसायलाई अनिवार्य करको दायरामा ल्याउन आवश्यक व्यवस्था गरेको छ ।

८७। गाउँपालिकाले संकलन गर्ने भूमिकर, मनोरञ्जन कर, विज्ञापन कर लगायत आदि को दर र दायराको आवश्यक अध्ययन गरी राजस्व संकलनलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।

८८। राजस्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न प्रस्ताव गरिएको अर्थ विधेयक, २०७९ यसैसाथ प्रस्तुत गरेको छु । उक्त प्रस्ताव सम्बन्ध २०७९ साल साउन १ गतेबाट लागू हुने व्यवस्था मिलाएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू

८९। अन्तमा बजेट तर्जुमाका लागि मार्गदर्शन गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्षज्यू, वडाध्यक्षज्यूहरू तथा सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज तथा पत्रकार जगतबाट प्राप्त सुझाव, सहयोग र सल्लाहप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । यस बजेटको सफल कार्यान्वयनमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, गाउँपालिका र सरोकारवालाको पर्याप्त सहयोग प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद ।

प्रस्तावित बजेट सारांश			
आम्दानी तर्फ			
क्र.स.	स्रोत	बजेट	कैफियत
1	वित्तिय समानिकरण अनुदान संघ	७३७०००००	
2	राजस्व बाडफाँड संघ	६८४५१०००	
3	सशर्त अनुदान संघ	११५८०००००	
4	समपुरक अनुदान संघ	१४५०००००	
5	विशेष अनुदान संघ	१५००००००	
6	वित्तिय समानिकरण अनुदान प्रदेश	७२२९०००	
7	राजस्व बाडफाँड प्रदेश	२५७००००	
8	समपुरक अनुदान प्रदेश	५००००००	
9	विशेष अनुदान प्रदेश	५००००००	
10	आन्तरीक आय	३००००००	
11	रोयल्टी	५४९१०	
12	गत वर्षको मौज्जात	१२१४३२९०	
	जम्मा	३२२४४८२००	

खर्च तर्फ			
१	शिक्षा,युवा तथा खेलकुद	२५०१६०००	
२	स्वास्थ्य	१२६२२२००	
३	समावेशीकरण, गरिबी निवारण तथा कला संस्कृति	४९५००००	
४	कृषि	३०८५०००	
५	पशुसेवा	३२७५०००	
६	घरेलु तथा लघु उद्यम	९०००००	
७	सहकारी	१०००००	
८	पर्यटन	२५००००	
९	पुर्वाधार (पालिका स्तरीय)	३७०००००	
१०	बडास्तरिय योजना	३५७०००००	
११	संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन	३३५००००	
१२	वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	३६०००००	
१३	कोषहरु	२७५०००००	
१४	चालु खर्च	४३१०००००	
१५	सशर्त अनुदान संघ	११५८०००००	
१६	समपुरक अनुदान संघ	१४५०००००	
१७	विशेष अनुदान संघ	१५००००००	
१८	सशर्त प्रदेश	५००००००	
१९	समपुरक अनुदान प्रदेश	५००००००	
	जम्मा	३२२४४८२००	